

**การพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน
ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน**
**The Development of Learning Community Model in Developing
Reading Skills of Thai Majored Students Enrolling in the One
Curriculum One Community Course**

อัฐพล อินตะเสน¹
Autthapon Intasena¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 2) เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐาน ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ด้านระดับสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44) ด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84) และ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66)

2. การวิเคราะห์รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน พบว่า

2.1 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน พบว่านิสิตต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความสำคัญ รูปแบบ และจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อนำมาสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน ผ่านโครงการเสริมทักษะอ่านเขียนเรียนภาษา บริการวิชาสู่ชุมชน

¹อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2 ผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.56 คิดเป็นร้อยละ 75.56 นักเรียนร้อยละร้อยละ 88.89 ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 75.56 และพบว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.58 คิดเป็นร้อยละ 75.77 นักเรียนร้อยละ 84.62 ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 75.77

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหัวขัว ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่าน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน มีความพึงพอใจรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.28)

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทักษะการอ่าน

ABSTRACT

The current study aimed to 1) investigate problems and needs regarded to reading skill development of students in Ban Hua Kua School under Maha Sarakham Primary Education Service Area Office 1, 2) to develop a learning community model for Thai Majored students enrolling in the One Curriculum One Community Course used in the development of reading skills of the students in Ban Hua Kua School using brain-Based learning approach, and 3) to study students' satisfaction levels toward the developed Brain-based learning model. The results of the study were as follows.

1. The analysis of problems and needs of reading skill development among students in Ban Hua Kua School under Maha Sarakham Primary Education Service Area Office 1 indicated that problems and needs in reading skill development were found at high level ($\bar{X}$ = 4.44). The consideration of each aspects of needs and problems indicated that teacher aspect was found at very high level ($\bar{X}$ = 4.84) and learning activity aspect was found at very high level ($\bar{X}$ = 4.66).

2. An analysis on the development of a learning community model for Thai Majored students enrolling in the One Curriculum One Community Course used in the development of reading skills of the students in Ban Hua Kua School using brain-based learning approach showed the following results.

2.1 The learning community model of Thai language teaching Majored students enrolling in the One Curriculum One Community Course used in the development of reading skills of the primary school students using brain-based learning approach focused on guiding students to study background information, importance, patterns, and learning in 21st century. Problems and needs of reading skill development should be studied in order to contribute reading learning community through projects promoting literacy skills and community academic services.

2.2 The effects of the Learning Community Model of Thai Majored students enrolling in the One Curriculum One Community Course used in the development of reading skills of the primary school students using brain-based learning approach indicated that average grade 1-3 students' score was at 7.56 which accounted for 75.56%. Moreover, 88.89 % of the students passed the set criteria at 75.56%. In addition, the average score of grade 4-6 students was found at 7.58 which accounted for 75.77%. 84.62 % of students passed the set criteria at 75.77%.

3. Students' satisfaction toward the developed model was found at the high level ($\bar{x} = 4.28$).

Keyword : Model development, Learning Community, Reading skills

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวิสัยทัศน์ในเป็นสถาบันการศึกษาแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ของชุมชน มีระบบการศึกษาหลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมเป็นผู้นำด้านการวิจัยและสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล มีพันธกิจในการ “ผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเป็นคนดีและคนเก่งสอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติพัฒนาระบบการบริการวิชาการที่หลากหลายและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่องส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้จากปัญหาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเชื่อมประสานภูมิปัญญาสู่สากลแบบบูรณาการ พัฒนางานวิจัยเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการและเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง” ดังนั้นการบริการวิชาการกับชุมชน จึงเป็นภารกิจที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญและได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

การบริการวิชาการสู่ชุมชน เป็นพันธกิจหลักสำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งหมายถึงการจัดกิจกรรมหรือโครงการให้บริการด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมภายนอก ตามที่มหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายในการเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การบริการวิชาการสู่ชุมชน ตามกรอบนโยบายหนึ่งคณะหนึ่งชุมชน โดยมีเป้าหมายกลยุทธ์

ในการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และบริการวิชาการชั้นนำของภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการในการบริการวิชาการให้เกิดประโยชน์ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน หรือองค์กรภายนอก โดยให้การสนับสนุนงบประมาณผ่านนโยบายหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน (สำนักการศึกษาทั่วไป. 2560 : 38-43)

หนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนคือพันธกิจด้านบริการวิชาการแก่สังคมที่ภายใต้ปรัชญาของมหาวิทยาลัยเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และอัตลักษณ์ของนิสิตโดยมุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้บนฐานคิดของการ “เรียนรู้การให้บริการ” (Service Learning) ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนโดยมีนิสิตเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered) และใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based) หรือ “ชุมชนเป็นห้องเรียน” ด้วยการผสมผสานระหว่างความเป็น “ภูมิปัญญาและเทคโนโลยี” เข้าด้วยกันเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการจัดการความรู้ร่วมกันของทุกภาคส่วนเพื่อก่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนและก่อให้เกิดการปฏิรูปการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสู่การศึกษาเพื่อรับใช้สังคมอย่างแท้จริงภายใต้การบูรณาการพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยทั้ง 4 ด้านไปสู่การรับใช้สังคม โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้แต่ละหลักสูตร

นำจุดแข็ง หรือจุดเด่นในวิชาชีพไปให้บริการแก่สังคม ชุมชนโดยไม่มุ่งเน้นการ “ถ่ายทอด” จากมหาวิทยาลัย แต่เพียงฝ่ายเดียวแต่มุ่งเน้นการเรียนรู้ร่วมกันหรือเน้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกันและ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ทางสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมในชนบทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” และมี ยุทธศาสตร์และนโยบายในการให้บริการเพื่อรับใช้ สังคมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพของ สังคมชุมชนให้มีคุณภาพสูงขึ้นตลอดจนการลดความ เหลื่อมล้ำ ทางสังคม จึงได้กำหนดนโยบายและพันธกิจ ด้านการให้บริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2553 จนถึงปัจจุบัน ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การรวมตัว ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และนักการ ศึกษา แสวงหาด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหรืองานวิชาการของโรงเรียน วิทยาลัย หรือ มหาวิทยาลัย เป้าหมายอยู่ที่คุณภาพการ จัดการเรียนรู้ การปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาการ จัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ การรวม ตัวกัน การเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลง เหล่านี้ เป็นไปได้ ยากที่จะทำเพียงลำพัง แต่หวังผลให้ขับเคลื่อนทั้งระบบ โรงเรียน จำเป็นต้องสร้างความเป็นชุมชน เพื่อการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งความเป็นสถาบันหรือโรงเรียน ย่อมมีความเป็นชุมชนที่สัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้น ชุมชน ที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีฉันทะ และ ศรัทธาในการทำงาน บรรดาภาคการอยู่ร่วมกันเป็น ชุมชนกลายมิตตรงทางวิชาการ ที่มีลักษณะความเป็น ชุมชนแห่งความเอื้ออาทร อยู่บนพื้นฐานอำนาจทาง วิชาชีพ และ อำนาจเชิงคุณธรรม องค์ประกอบของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นแนวคิดเชิงวิธีการ หรือกระบวนการ ที่มีการดำเนินการปฏิบัติร่วมกันใน ชุมชน ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะสะท้อนเป็น คุณลักษณะหรือเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนตาม ธรรมชาติความเป็นจริงของชุมชนนั้นๆ ซึ่งมีบริบทที่ แตกต่างกันไป แต่เป็นกระบวนการที่เอื้อให้เกิดการ

รวมใจ รวมตัว รวมแรง และรวมปัญญา ร่วมกันของครู ผู้บริหาร นักการศึกษาในชุมชนเพื่อทำงานแบบมุ่งรวมพลังเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนสู่คุณภาพ ผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ

จากความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสะท้อนให้เห็นถึง การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาที่มุ่งสร้างความร่วมมือ ให้เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน ร่วมกันค้นหาปัญหา แลก เปลี่ยนเรียนรู้ ทาวิธีการแก้ไขปัญหา สร้างกระบวนการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาหน่วยงานและการศึกษาให้เป็นไปใน ทิศทางที่ดีขึ้น เพิ่มขีดความสามารถของผู้สอนเพื่อ พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้ได้รับความรู้ และมีทักษะเต็มตามขีดความสามารถและต่อยอดได้ใน อนาคต การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ว่าเป็นสิ่งสำคัญใน การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และการ สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ก็สามารถช่วยส่งเสริมการ จัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้

ผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นคุณค่าและความ สำคัญดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของนิสิต สาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่ง ชุมชน” ขึ้น โดยมีความคาดหวังว่านิสิตที่เรียนใน รายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนจะได้นำความรู้ที่ได้ จากการเรียนไปต่อยอดและพัฒนาชุมชนให้ตรงกับวิสัย ทศน์และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการพัฒนา ชุมชนและสังคม รวมทั้งยังเป็นการฝึกประสบการณ์ให้ กับนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยให้ได้ฝึกกระบวนการของ ความเป็นครูในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนโดย ผ่านรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้นิสิตได้นำ ความรู้จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง ได้อีกทางหนึ่ง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความ ต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของ

นักเรียน โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2. เพื่อพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐาน

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

1. นิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 63 คน

2. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหัวขัว ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 44 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ รูปแบบชุมชนบ้านหัวขัว นิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 และนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวขัว

2. ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่าน และความพึงพอใจของนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวขัว

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สาระการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน 12 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยมี 3 ชนิด ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่

เชี่ยวชาญในด้านการสอนภาษาไทย ด้านหลักสูตรและการสอน และการวัดและประเมินผล ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน

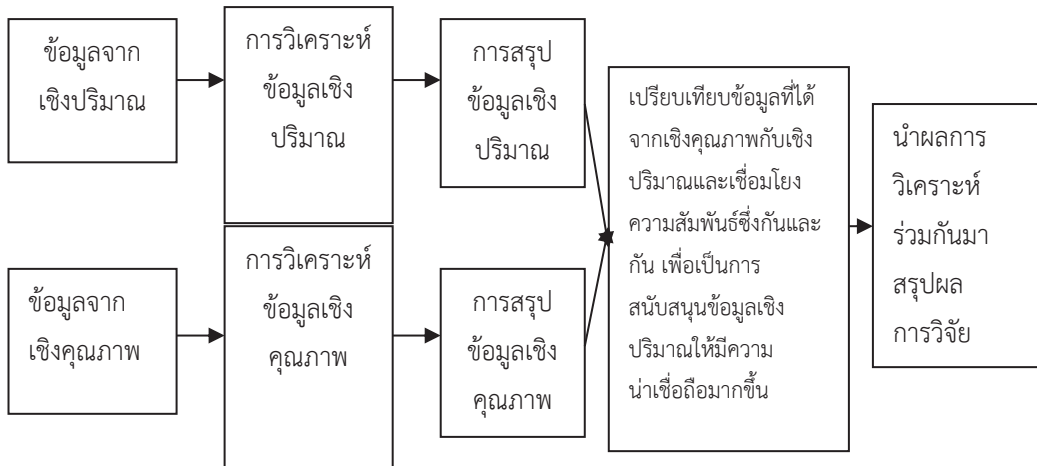
3. แบบวัดความพึงพอใจ

ระยะเวลาในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

วิธีการดำเนินการ

ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเลือกการออกแบบแบบสามเส้าชนิดลู่เข้าหากัน (Triangulation Design : Convergence Model) เพื่อต้องการได้ข้อมูลที่มีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยทำวิจัยเชิงปริมาณเพื่อเก็บข้อมูลในภาพรวมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 2 ที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน และทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากบุคคลที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความลึกซึ้ง และตามสภาพความเป็นจริง และสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพมาขยายข้อค้นพบของวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียด ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพประกอบ 1 การออกแบบแบบสามเส้าชนิดลู่เข้าหากัน (Triangulation Design : Convergence Model)

ผลการศึกษาพบว่า

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในด้านสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยด้านสถานศึกษาควรมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมสำหรับผู้เรียน รวมทั้งควรมีการนำนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ เข้ามาพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในด้านครูผู้สอน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โดยครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการคิด การประยุกต์ใช้ความรู้ ให้กับผู้เรียน นักเรียนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอนเพื่อเน้นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวขัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นกับรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย และต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการวัดและประเมินผลที่ต้องมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความ

สามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน

2.1 การวิเคราะห์รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐานพบว่ามียุคประกอบดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนนั้นนิสิตจะต้องเข้าใจบริบทของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่ามีความเปลี่ยนแปลง และมีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อเข้าใจบริบทพื้นฐานของการจัดการศึกษาที่เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง การเข้าใจบทบาทของครูผู้สอน โดยในขั้นนี้นิสิตได้มีการระดมความคิด มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มานำเสนอหน้าชั้นเรียน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน

2. การจัดรูปแบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สู่การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดรูปแบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 สู่การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 ที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน ได้มีการศึกษาถึงหลักการที่สำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งนิสิตจะต้องร่วมกันกำหนดปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาด้วยกัน โดยมีการแบ่งภาระหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจนร่วมกัน

3. ความสำคัญของทักษะการอ่านในศตวรรษที่ 21 หลังจากที่ได้มีการสรุปประเด็นในการศึกษาแล้ว ขั้นตอนนี้นิสิตได้ศึกษาถึงความสำคัญของทักษะการอ่านในศตวรรษที่ 21 นำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นประเด็นเพื่อนำไปใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนระดับ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ต่อไป

4. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นนิสิตครูจิตอาสา การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นนิสิตครูจิตอาสา นิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ได้ทำการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการ โดยในแต่ละฝ่ายได้มีการทำงานเป็นทีมภายใต้กรอบและขอบเขตที่ร่วมกันกำหนดขึ้นมา และมานำเสนอภายในห้องเรียนเป็นระยะเพื่อรายงานความก้าวหน้า

5. โครงการ เสริมทักษะอ่านเขียนเรียนภาษา บริการวิชาสู่ชุมชน กับการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน โครงการ “เสริมทักษะอ่านเขียนเรียนภาษา บริการวิชาสู่ชุมชน” เป็นโครงการที่นิสิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจัดทำขึ้นภายใต้รายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน โดยมีกิจกรรมหลักภายใต้โครงการจำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) จุดประกายฝันสร้างสรรค์การอ่าน 2) ร้อยแก้วกลอนกานท์สืบสานภาษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถทักษะทางด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาให้อ่านออก อย่างน้อย ร้อยละ 80 เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้คู่บริการ สู่การรับใช้สังคมของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย และเพื่อฝึกประสบการณ์และทักษะการถ่ายทอดความรู้ทางด้านภาษาไทย โดยการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย

6. กรอบแนวคิดสู่การพัฒนาโครงการ กิจกรรมการทำงาน แบบประสานความร่วมมือ กิจกรรมในโครงการฯ ใช้การจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน (Brain based Learning : BBL) และการเรียนรู้แบบลงมือทำ (Active Learning : AL) มาเป็นกรอบแนวคิดของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learning) ช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนได้รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยกระบวนการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มบทบาทของผู้เรียนภายในห้องเรียน และ

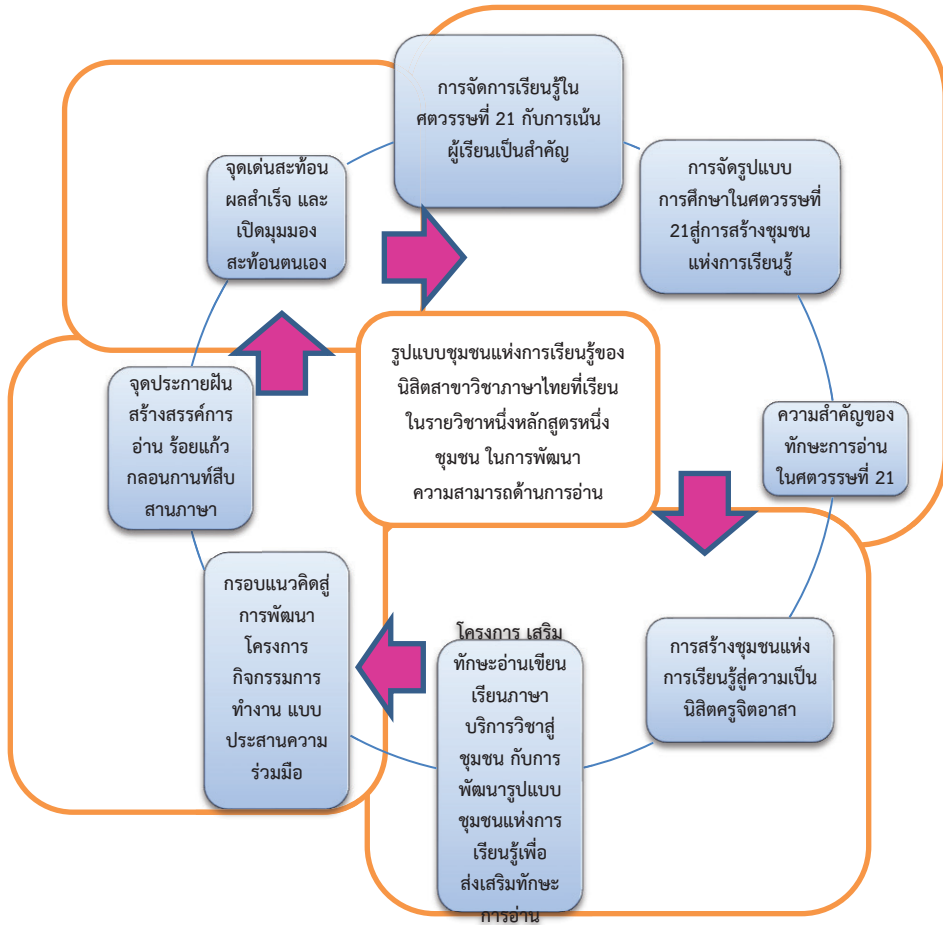
ลดบทบาทการบรรยายหน้าห้องเรียนลง ปรับบทบาทจากการบรรยายเป็นหลักเป็นการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ จากถอดบทเรียนของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะครูโรงเรียนบ้านห้วยข้าว ทำให้เห็นกระบวนการสำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพนักเรียนผ่านรูปแบบกิจกรรม

7. จุดประกายฝันสร้างสรรค์การอ่าน ร้อยแก้วกลอนกานท์สืบสานภาษา จากการจัดทำโครงการ “เสริมทักษะอ่านเขียนเรียนภาษา บริการวิชาสู่ชุมชน” พร้อมกับการพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน จะเห็นได้ว่าการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ทำให้กับนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยได้มีโอกาสรวมตัวกันทำงานเพื่อพัฒนาทักษะและเรียนรู้ ก่อนการปฏิบัติหน้าที่ครูในอนาคตผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสามัคคีแบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจ สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จ หรือประสิทธิผลของนักเรียนเป็นสำคัญและความสุขในการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อ การเรียนรู้และหาแนวทางการพัฒนารวมถึงวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล สามารถสะท้อนให้เห็นว่า นิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และคณะครูได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ที่สำคัญการจัดทำโครงการในครั้งนี้นี้ยังช่วยฝึกนิสิตสาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้เป็นผู้มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคม

สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตที่ว่า “นิสิตกับการช่วยเหลือสังคมและชุมชน”

8. จุดเด่นสะท้อนผลสำเร็จ และเปิดมุมมองสะท้อนตนเอง โครงการเสริมทักษะอ่านเขียนเรียนภาษา บริการวิชาสู่ชุมชน เป็นอีกตัวอย่างโครงการฯ ที่นำแนวคิดและทฤษฎีที่หลากหลายมาปรับประยุกต์เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด เริ่มต้นตั้งแต่การที่คณะครูและนิสิตศึกษาสภาพปัญหาในโรงเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หาแนวทางแก้ไขปัญหาวางแผนการจัดกิจกรรม จนกระทั่งร่วมกันจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมไปถึงการสรุปและสะท้อนผลการดำเนินกิจกรรมร่วมกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถือเป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ ทำให้เราสามารถออกแบบกระบวนการและนวัตกรรมได้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดียิ่งขึ้น เพราะเราเติมในส่วนที่ขาด เสริมความฉลาดจากสิ่งที่ได้รู้ ให้รู้ดียิ่งขึ้นหลังเสร็จโครงการฯ นิสิตสาขาวิชาภาษาไทย ได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ย้อนมองตัวเองและใคร่ครวญสิ่งที่ได้จากการจัดกิจกรรมโครงการฯ จากการแลกเปลี่ยนในวงประชุม

จากการวิเคราะห์รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน รายละเอียดปรากฏดังแผนภาพที่ 2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน

2.2 ผลการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนิสิตสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชนในการพัฒนาความสามารถ

ด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน

ตาราง 1 การวิเคราะห์การอ่านสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน

จำนวนนักเรียน (N)	นักเรียนผ่าน		นักเรียนไม่ผ่าน		ผล		ค่าร้อยละ	เกณฑ์ประเมิน	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.		ผ่าน	ไม่ผ่าน
18	16	88.89	2	11.11	7.56	0.33	75.56	✓	

จากตาราง 1 พบว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.56 คิดเป็นร้อยละ 75.56 นักเรียนร้อยละ 88.89 ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 75.56

ตาราง 2 การวิเคราะห์การอ่านสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน

จำนวนนักเรียน (N)	นักเรียนผ่าน		นักเรียนไม่ผ่าน		ผล		ค่าร้อยละ	เกณฑ์ประเมิน	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.		ผ่าน	ไม่ผ่าน
26	22	84.62	4	15.38	7.58	0.35	75.77	✓	

จากตาราง 2 พบว่าความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.58 คิดเป็นร้อยละ 75.77 นักเรียนร้อยละ 84.62 ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 75.77

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้สมองเป็นฐาน

พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหัวขัวที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการอ่าน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน มีความพึงพอใจรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามียกระดับความพึงพอใจจากมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.5530$) ด้านบรรยากาศ ($\bar{X} = 4.2374$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.2242$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.2070$) และด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.1515$)

อภิปรายผล

1. ผลการสำรวจความต้องการในการ

พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหัวขัว จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่าควรมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะด้านการใฝ่รู้ การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ควรมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน และครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและได้ตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญในการสร้างก่อนที่จะนำไปใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ใช้โครงสร้างและหน้าที่ของสมองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้โดยไม่สกัดกั้นการทำงานของสมอง แต่เป็นการส่งเสริมให้สมองได้ปฏิบัติหน้าที่ให้สมบูรณ์ที่สุด ภายใต้

แนวคิดที่ว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ทุกคนมีสมองพร้อมที่จะทำเรียนรู้มาตั้งแต่กำเนิด BBL (Brain Based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัย เป็นการนำองค์ความรู้เรื่องสมองมาใช้เป็นฐานในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้

2. ความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.56 คิดเป็นร้อยละ 75.56 โดยนักเรียนร้อยละ 88.89 ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 75.56 และความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.58 คิดเป็นร้อยละ 75.77 โดยนักเรียนร้อยละ 84.62 ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 75.77 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและได้ตรวจสอบแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ตลอดจนจากผู้เชี่ยวชาญในการสร้างก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง โดยเริ่มจากศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ทราบมาตรฐาน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้เรื่องการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 แล้วกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ สร้างแบบฝึกทักษะ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ จากเรื่องการอ่าน ซึ่งทำให้เด็กนักเรียนตั้งใจเรียน มีความสุขและสนุกกับการเรียน มีความคิดจินตนาการและที่สำคัญคือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะการอ่าน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน มีความพึงพอใจรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดความพึงพอใจ

โดยเริ่มจากศึกษาทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับความพึงพอใจในที่เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสมองเป็นฐาน ศึกษาการสร้างแบบวัดความความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบโครงสร้างและหลักในการสร้างแบบวัดความความพึงพอใจ จากนั้นลงมือสร้างแบบวัดความความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเนื้อหา เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม นำแบบวัดความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ ปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบตามแนวคิดทฤษฎีและการประเมินความพึงพอใจของ ขวลิขูกำแพง (2551 : 120-123) โดยมีขั้นตอนการสร้างได้แก่ การเลือกเป้าหมายที่ต้องการ การเขียนข้อความแสดงความรู้สึกให้ครอบคลุม ชัดเจน กะทัดรัด ข้อละประเด็น ตรวจสอบข้อความในคำถามให้สอดคล้องกับแนวทางการตอบ กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนตัวเลือกในแต่ละข้อและกำหนดคุณภาพเบื้องต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวลิขู กำแพง. (2551). **การประเมินผลการเรียนรู้ (Learning A Assessment)**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. มหาสารคาม. ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สำนักงานการศึกษาทั่วไป. (2560). เอกสารประกอบ

การเรียนรู้ รายวิชา 0035001 หนึ่งหลักสูตร

หนึ่งชุมชน. สำนักงานศึกษาทั่วไป. มหาสารคาม

: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.